

Тетяна ЄМЕЛЬЯНОВА

ЦІЙ ЛЮДИНІ В ЖИТТІ ПОТАЛАНИЛО

(до 95-річчя Г. С. Пшеничного)

Цього року минають 95-ті роковини від дня народження відомого українського архівіста, одного з фундаторів і багаторічного керівника Центрального державного архіву кінофотофонодокументів України Г. С. Пшеничного (1914–1994).

Гордій Семенович Пшеничний народився 3 січня 1914 року в селянській родині в с. Карабчиїв Сквирського повіту Київської губернії. Навчався в сільській семирічці, після закінчення якої 1927 р. почав трудову діяльність робітником у Мовчанівському радгоспі Ружинського району.

1929 р. закінчив курси трактористів і працював у колгоспі “Червоний садок” Ружинського району. Упродовж 1930–1933 рр. навчався у Бердичівському педтехникумі, після закінчення якого був направлений на роботу референтом відділу народної освіти Плисківського райвиконкому Вінницької області. 1934 р. за рекомендацією райкому комсомолу очолив промкомбінат “Нове життя”.

1936 р. призваний до лав червоної армії. Службу проходив у окремому танковому батальйоні 44-ї стрілецької дивізії у м. Житомирі.

1937 р. Житомирський міськком ЛКСМУ направив Г. С. Пшеничного на роботу в апарат обкому КП(б)У, де він працював секретарем особливого сектору. 1938 р. його призначено заступником завідувача обласного партійного архіву обкому КП(б)У. За рішенням бюро обкому КП(б)У від 28 травня 1939 р. він був направлений до органів НКВС, а рішенням Житомирського обкому КП(б)У від 16 січня 1940 р. – призначений начальником архівного відділу УНКВС по Житомирській області. У березні 1940 р. Г. С. Пшеничний вступив до лав партії.

Після окупації Житомира нацистами Г. С. Пшеничний серед групи працівників управління НКВС по Житомирській області поступив у розпорядження НКВС УРСР. У серпні 1941 р. був призначений в управління НКВС по Полтавській області для термінової підготовки документів для евакуації. За його безпосередньої участі важливі документи були відправлені в м. Балашов Саратовської області. Згідно з наказом ГАУ НКВС СРСР № 53 від 1941 р. був призначений начальником групи евакуації архівів п’яти областей, розташованих у м. Балашо-

ві, де перебував до весни 1942 р. У зв'язку з наближенням фронту всі архіви разом з особистим складом були евакуйовані з м. Балашова до м. Шафринська, а Г. С. Пшеничний згідно з наказом прибув у розпорядження оперативної групи НКВС у м. Саратов, звідти – відправлений у район діючої армії Донського і Сталінградського фронтів, де виконував спеціальні доручення особового відділу фронту.

З початком визволення України Г. С. Пшеничний увійшов до складу однієї з оперативних груп архівних працівників, які здійснювали на звільненій від нацистів території пошук та вилучення документів окупаційної влади, інших установ і організацій, що діяли в роки окупації.

1 грудня 1943 р. призначений на посаду начальника Центрального державного архіву кінофотофонодокументів¹. Саме йому доля визначила відроджувати архів після війни, хоч працювати на новій посаді Г. С. Пшеничному було непросто. Давалася взнаки складна воєнна ситуація. Друга світова війна нанесла архіву істотних збитків: було знищено приміщення (корпус № 26 Музейного містечка), втрачено документи.

Г. С. Пшеничний цілковито усвідомлював, з якими труднощами доведеться зіткнутися, оскільки ще у листопаді 1943 р., провівши обстеження архіву, у доповідній записці на ім'я начальника ГАУ НКВС повідомляв про вкрай важке його становище².

З відновленням діяльності у грудні 1943 р. архів окремого приміщення не отримав, а був розташований у приміщенні Центрального державного історичного архіву УРСР по вул. Володимирській, 22-а. Після перебудови приміщення і проведення відповідного ремонту, було обладнано робочі кімнати, архівосховище фотодокументів і фотолaboratorія. Для зберігання фотокінодокументів придбано 19 шаф, для робочих кімнат – необхідні меблі. 1945 р. у рамках заходів із протипожежної безпеки було перебудовано опалювальну систему. Згідно зі звітом про роботу ЦДАФФКД УРСР за 1945 г., площа архіву становила 300 м², ступінь завантаженості – 150 %³.

У травні 1944 р. НКВС УРСР затвердив штат 18 одиниць і структуру архіву. Незважаючи на те, що штат архіву був практично укомплектований, упродовж 1944–1945 рр. залишалися вакантними посади заступника директора з наукової діяльності та діловода. Крім того, мала місце значна плінність кадрів. Так, упродовж 1945–1946 рр. звільнилося близько 50 % працівників⁴. Великим недоліком у забезпеченні кадрами, на чому наголошував Г. С. Пшеничний, стала відсутність кваліфікованих наукових співробітників, які б знали специфіку роботи з кінофотодокументами.

Однак, незважаючи на штатну неуккомплектованість та фінансову скруту, завдяки власному ентузіазму молодому керівникові вдалося досить швидко налагодити роботу очолюваної ним установи. Одним із

першочергових завдань, які Г. С. Пшеничний поставив перед собою, було відновлення джерельної бази архіву. Так, попри надзвичайно складні обставини діяльності архіву, в ході робіт із виявлення і збирання аудіовізуальних документів уже з вересня 1944 р. за безпосередньої участі директора було прийнято на постійне зберігання 140 частин “трофейної” кінохроніки загальним метражем до 45 тис. м, серед яких налічувалося 35 кіножурналів, що відображали воєнні епізоди за участю німецьких військ на Східному і Північно-Африканському фронтах⁵. Завдяки його особистим наполяганням разом з кінодокументами збиралася і супровідна документація (фотографії, рекламна продукція, періодика, яка містила огляди про кінострічки), використана згодом для розшифровки і описування кінодокументів.

Цей важливий аспект своєї діяльності на посаді начальника архіву Г. С. Пшеничний поєднував з участю у пошукових операціях і поверненням в Україну архівних і музейних документів, вивезених нацистами за межі України. З цією метою у складі групи працівників архівних установ НКВС УРСР його було відряджено до Німеччини й Чехословаччини у 1945 р. У результаті пошукових операцій виявлено і повернено до архіву близько 50 тис. фотодокументів з м. Дрездена (1946), у тому числі 7 тис. фотодокументів довоєнного секретного фонду архіву і 17 190 – з м. Відня (1947), а також фотокартотеку, яка налічувала 18 тис. карток⁶.

Крім того, в 1945 р. у ході оперативно-пошукової операції на теренах Чехословаччини було знайдено еміграційний архів – зібрання Українського історичного кабінету в Празі. 4 вересня 1945 р. відбулася його урочиста передача українській стороні. На церемонії був присутній Г. С. Пшеничний⁷, якому довелося займатися доставленням цього архіву до м. Києва. Згодом, у 1959 р. до Києва надійшли документи з колекції Музею визвольної боротьби України в Празі. З цієї колекції фотодокументи (це понад 30 фотоальбомів) було передано до ЦДКФФА УРСР⁸. Особливе місце у зібранні фотодокументів посідають фотоальбоми, що висвітлюють сторінки історії Українських січових стрільців і 2 родинні альбоми української поетеси Олени Теліги⁹. Таким чином, було започатковано процес комплектування архіву документами “зарубіжної україніки”.

Починаючи з 1948 р. архів приступив до планового комплектування. Згідно з розпорядженням заступника міністра внутрішніх справ СРСР генерал-лейтенанта Рясного і наказом ГАУ МВС СРСР № 12/3/735 від 31 травня 1948 р. ЦДАКФФД СРСР передав ЦДАФФКД УРСР оригінали 126-ти номерів кіножурналу “Радянська Україна” виробництва “Укркінохроніка” за 1938–1941 рр. і декілька кінофільмів. У цьому ж році на прохання уряду УРСР Московський Дім звукозапису передав на постійне зберігання 472 граморигінали записів хронікально-

документального характеру і записи художніх творів у виконанні корифеїв українського мистецтва О. Петрусенко, І. Паторжинського, Н. Ужвій, Ю. Шумського та ін.¹⁰

Г. С. Пшеничний постійно наголошував на тому, що “для архіву має велике значення виявлення в інших архівах країни (СРСР – *авт.*) і копіювання документів української тематики для поповнення копіями хоча б тих, які загинули в період Великої Вітчизняної війни”¹¹. Зрештою, послідовне обстоювання ним необхідності повернення в Україну, якщо не оригіналів аудіовізуальних документів, то хоча б їх копій, мало практичні результати. Так, у 1956 р. за розпорядженням ГАУ МВС СРСР із ЦДАКФФД СРСР надійшли до архіву кінодокументи виробництва кінофабрики ВУФКУ та “Українфільму” за 1923–1931 рр. у кількості 345 од. зберігання.

Важливим чинником, що сприяв процесу концентрації аудіовізуальних документів української тематики, стала участь архіву в 1962–1973 рр. у створенні 26-томної “Історії міст і сіл Української РСР”. З метою виявлення документів української тематики в інших архівних і музейних установах співробітники архіву були відряджені до міст Ленінграда, Москви. В ЦДІА СРСР у м. Ленінграді, Державному музеї етнографії народів СРСР, у колекціонера Тагріна (м. Ленінград), Державному історичному музеї СРСР (м. Москва), ЦДАКФФД СРСР було відібрано і замовлено 146 фотодокументів.

Утім, основними джерелами комплектування архіву були державні, відомчі, аматорські кіностудії, комітети телебачення та радіомовлення, редакції газет, фотолабораторії підприємств та установ, приватні особи та ін. Як відзначала в своїх спогадах О. М. Базанова¹², у процесі комплектування архіву аудіовізуальними документами часто виникали труднощі через небажання фотокореспондентів або представників окремих відомств передавати свої документи на державне зберігання¹³.

Усвідомлюючи доцільність кооперації зусиль у цьому напрямку роботи, Гордій Семенович зробив вагомий особистий внесок у справу взаємодії архіву з джерелами комплектування. Під його керівництвом запроваджувалися нові підходи до комплектування та експертизи цінності аудіовізуальних документів, контролю за організацією зберігання їх в архівах кіно- і телестудій, фоноархівах установ радіомовлення республіки. Співробітники ЦДАКФФД УРСР надавали відомчим архівам методичну та практичну допомогу в обліку, описанні і користуванні документами.

З ініціативи Г. С. Пшеничного та в результаті складної роз’яснювальної роботи головою Комітету по радіомовленню і телебаченню при Раді Міністрів УРСР було видано наказ “Про упорядкування обліку, забезпечення зберігання і передачі кінофотодокументів державному архіву”¹⁴.

Варто зазначити, що зміцненню контактів архіву з відомчими архівами сприяла проведена у березні 1962 р. спільно з Комітетом по радіомовленню і телебаченню при Раді Міністрів УРСР чотириденна нарада-семінар кіноредакторів і завідувачів фільмотек телестудій України, на якій було заслухано і обговорено низку доповідей, присвячених різним аспектам роботи з аудіовізуальними документами.

Ще одним пріоритетом у діяльності Г. С. Пшеничного як керівника установи була належна організація зберігання аудіовізуальних документів.

Поступове накопичення кінодокументів вимагало вирішення проблеми організації забезпечення їх збереженості. У зв'язку з цим було вирішено тимчасово зберігати кінодокументи на Київській студії художніх фільмів ім. О. П. Довженка. В 1950 р. комісією з представників АУ МВС УРСР, ЦДАФФКД УРСР і кіностудій УРСР складено доповідну записку на ім'я міністра внутрішніх справ УРСР про необхідність будівництва спеціального кіносховища для зберігання кінодокументів, зібраних архівом¹⁵.

У 1964 р. на території будівництва комплексу споруд центральних державних архівів по вул. Солом'янській, 24 введено в експлуатацію підземне архівосховище кінодокументів, при якому були обладнані також робочі кімнати кіновідділу. Сюди було перевезено кінодокументи, які зберігалися на Київській студії художніх фільмів ім. О. П. Довженка.

Однак, кінодокументи, які надходили на постійне зберігання у 1940-1960-х рр., мали горючу вибухонебезпечну основу (нітрооснову), тому зберігати їх було необхідно за межами міста. З метою виконання вимог Держпожнадзора УРСР про заборону зберігати в підземному сховищі кінодокументи на нітрооснові, Г. С. Пшеничний за допомогою Архівного Управління при Раді Міністрів УРСР домогся виділення у 1969 р. окремого сховища Вінницького обласного кінопрокату, куди і було перевезено кінодокументи. Сховище для тимчасового зберігання кінодокументів складалося із 9 боксів загальною площею 162 м² ¹⁶.

Розосередження кінодокументів у м. Вінниці створювало певні труднощі в організації користування ними, оскільки виготовлення копій з них проводилося, як правило, на кіностудіях у м. Києві. Зі слів О. М. Базанової «за архівом було закріплено машину, а обов'язки водія виконував сам Г. С. Пшеничний»¹⁷.

Таким чином, потреба архіву у новому великому приміщенні залишалася актуальною. З ініціативи та завдяки клопотанню ГАУ Рада Міністрів УРСР прийняла рішення про будівництво спеціального приміщення для архіву за індивідуальним проектом, яке було розпочате у 1972 р. на території комплексу архівних споруд. Директор особисто контролював хід будівництва, а після введення в дію 1 січня 1975 р. окремої триповерхової будівлі архіву – керував його технічним устат-

Оперативна група УДА НКВС УРСР з відновлення архівів.
Справа наліво: М. Шкляр, П. Гудзенко, Г. Пшеничний, М. Дорош.
м. Старобельськ Ворошиловградської області, 1943 р.
З фондів ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного од. обл. 0-58685

Підписання акта про передавання архівних матеріалів, що були вивезені нацистами з окупованої України. Стоять зліва направо: З. Неєдли, В. Носек, Боровичка, Пишак, В. Зорін, Г. Пшеничний. Підписує акт заступник начальника УДА НКВС УРСР П. Павлюк. Прага (Чехословаччина), 4 вересня 1945 р.
З фондів ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного од. обл. 0-58651

Представники АН СРСР, доктори історичних наук Н. Лащик і Д. Коваленко знайомляться з документами ЦДАКФД УРСР. Зліва направо: Н. Лащик, директор архіву Г. Пшеничний, Д. Коваленко, начальник АУ при РМ УРСР О.Мітюков. Київ, 26 червня 1970 р.
З фондів ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного од. обл. 0-100576

Г. Пшеничний біля стелажів, що виготовлені за його проектом, в архівосховищі кінодокументів.
Київ, 1980 р.
З фондів ЦДКФФА України ім. Г.С.Пшеничного од. обл. 2-129343

куванням. Крім того, Г. С. Пшеничний розробив унікальну конструкцію першого в світовій практиці спеціального стелажа для зберігання кінодокументів, якими були обладнані кіносховища новобудівлі. Це дало можливість збільшити місткість сховищ порівняно з проектною на 90%.

Чимало зусиль докладав Г. С. Пшеничний для створення і удосконалення довідкового апарату. Слід відзначити, що робота з упорядкування та описування документів не відставала від темпів їх надходження до архіву, тим самим, не створюючи загрози накопичення значної кількості неописаних документів. Так, за допомогою описів, знайдених 1943 р. серед руїн Києво-Печерської лаври, вдалося розшифрувати велику кількість фотодокументів, повернутих із Німеччини (1946) й Австрії (1947)¹⁸. На допомогу для розшифрування фото- і кінодокументів залучалися фахівці київських науково-дослідних та мистецьких установ, зокрема Історико-культурного заповідника Києво-Печерська лавра і Академії архітектури УРСР.

Слід зауважити, що в ті роки практично ніяких методичних посібників для роботи з аудіовізуальними документами не існувало, тому більшість питань, у тому числі пов'язаних зі створенням довідкового апарату, доводилося вирішувати на виробничих нарадах. Аналіз протоколів нарад дає підстави для висновку про те, що найгостріші дискусії розгоралися з приводу систематизації, описування і каталогізації документів архіву.

У другій половині 1950-х рр. активізувалася робота зі створення й удосконалення обліку та довідкового апарату. Провідне місце в системі довідкового апарату до аудіовізуальних документів починають займати каталоги, специфіка яких полягала в тому, що до кожного виду документів створювалися самостійні окремі каталоги.

Особливу увагу Г. С. Пшеничний приділяв використанню інформації аудіовізуальних документів. За його безпосередньої участі та керівництва проводилася значна робота з виявлення та залучення до наукового обігу архівних документів. Як приклад можна навести дані про участь архіву у створенні згадуваної автором 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР». Так, починаючи з 1964 р., в архіві працювали представники всіх обласних редколегій над відбором фотодокументів для ілюстрування тому кожної області. Всього в 1964–1970 рр. у читальному залі архіву працювали 102 автори нарисів. Вони переглянули близько 100 тис. тематичних та іменних карток фототеки. За їхнім замовленням виготовлено і видано близько 6 тис. фотовідбитків. Як член редколегії видання «Історія міст і сіл Української РСР: Київська область» Г. С. Пшеничний особисто організовував роботу з виявлення і виготовлення копій кінофотодокументів до цього тому¹⁹.

Варто зазначити, що помітне збільшення обсягів використання аудіовізуальної інформації викликало, в свою чергу, усвідомлення не-

ручка невідомо,
 № 1202
 1116

ЗАПИСКА по "ВЧ" - 15
 № 26-38.

МОСКВА

НАЧАЛЬНИКУ ГЛАВНОГО АРХИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ НКВД СССР
 КОМИССАРУ ГОСБЕЗОПАСНОСТИ

ТОВ. НИКИТИНСКОМУ.

Командированию Германию намечены: Зам. Начальника архивного управления НКВД УССР - капитан госбезопасности ПАВЛЮК Павел Иванович удостоверение выдано НКВД УССР № ЗУ-5; начальник ЦФКА УССР - капитан госбезопасности ПШЕНИЧНЫЙ Гордей Семенович удостоверение выдано НКВД УССР № ЗУ-481; Директор Ровенского Областного Государственного Архива К У Ц Александр Иосифович / владеет немецким языком / удостоверение выдано УГА НКВД УССР № 50.

В Чехословакию намечены: нач. архивного отдела УНКВД Киевской области - капитан госбезопасности ОЛЕЙНИК Иван Павлович удостоверение выдано УНКВД № 119-7; Зам. Начальника Архивного Отдела УНКВД Львовской области старший лейтенант госбезопасности НЕКЛЕСА Григорий Прокофьевич удостоверение выдано УГА НКВД УССР № 51.

Одновременно прошу разрешить вопрос о командировочных средствах.

Зам. НАРОДНЫЙ КОМИССАР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УКРАИНСКОЙ ССР
 КОМИССАР ГОСБЕЗОПАСНОСТИ 3 РАНГА *Василько*
 1945

"10" мая 1945 г. Киев. № 551/ед. ПЕРЕДАНА 10.5.45 16 - 30

Доповідна записка комісара внутрішніх справ УРСР В. Рясного начальнику
 ГАУ НКВС СРСР Нікітинському з переліком прізвищ співробітників
 архівів НКВС УРСР, намічених для відрядження до Німеччини й Чехословаччини.
 10 травня 1945 р.

З фондів ЦДАВО України Ф. 14, оп. 7, спр. 56, арк. 15

обхідності створення нових довідників – путівників, каталогів тощо. У 1964 р. за безпосередньої участі Г. С. Пшеничного започатковано роботу з підготовки до видання анотованих каталогів кінодокументів. Перший з них – “Кинолетопись. Аннотированный каталог киножурналов и документальных фильмов производства украинских студий (1923–1941)” побачив світ у 1969 р. у видавництві “Наукова думка” накладом 1300 екземплярів. На той час аналогів цьому анотованому каталогу на теренах СРСР не існувало. Досвід, набутий співробітниками у роботі над каталогом кінодокументів, дав можливість реалізувати підготовку і видання наступних двох довідників: “Кинолетопись Украинской ССР в Великой Отечественной войне Советского Союза 1941–1945 гг.” (1975), “Кинолетопись Украинской ССР за 60 героических лет: 1917–1977” (1977).

Важливим є той факт, що Г. С. Пшеничний був укладачем документальних фотоальбомів “Львів у фотоілюстраціях” (1956), “За власть Советов” (1957), “За владу Рад” (1967), “Кроки п’ятирічок” (1976), збірників документів “В боях за Україну” (видавництво “Дніпро”), “Советская Украина в годы Великой Отечественной войны 1941–1945 гг.” (1975, т. 1).

Під час перебування на керівній посаді Г. С. Пшеничний вдумливо і послідовно проводив архівно-технічну роботу, впроваджував нові методики зберігання, описування і використання архівних документів. Досвід діяльності архіву фахівець узагальнював і оприлюднював на шпальтах “Науково-інформаційного бюлетеня” (з 1965 р. – “Архіви України”).

Він одним із перших в українській історіографії звернувся наприкінці 1940-х рр. до аналізу проблем використання аудіовізуальних інформаційних ресурсів. Так, у статті “Досягнення Центрального фото-фоно-кіноархіву” автор не тільки охарактеризував склад і зміст документів Центрального державного архіву фонофотокінодокументів УРСР, зібраних у перші повоєнні роки, але й визначив конкретні кроки архівістів у напрямку з розповсюдження та використання архівної аудіовізуальної інформації, визначив основні її форми, серед яких виокремив публікації архівних фотодокументів на сторінках періодичної преси та інформаційне забезпечення споживачів у порядку ініціативного інформування. У цьому нарисі автор здійснив короткий огляд історії заснування архіву і його долі в роки нацистської окупації, певною мірою порушивши проблему реконструкції історії установи²⁰.

Серед дописів Г. С. Пшеничного заслуговує на увагу розвідка, в якій дослідник розкрив організаційно-методичну сторону виставкової діяльності²¹. Цьому ж питанню була присвячена його доповідь на куштовій нараді з питань користування документами державних архівів УРСР у м. Львові (1956)²².

До іншого напрямку належать праці Г. С. Пшеничного, в яких порушено питання, що, на його думку, стосуються основного завдання архівістів – комплектування архіву аудіовізуальними документами. Цій проблемі він присвятив низку розвідок, а також численні виступи на кущових нарадах, конференціях, семінарах²³.

Чимало зусиль докладав Г. С. Пшеничний підвищенню ділової кваліфікації та вихованню кадрів. Потреба архіву у фахівцях, які б володіли знаннями й необхідними навичками створення, зберігання і розповсюдження кіно-, фото-, фоноінформації завжди залишалася актуальною, оскільки жоден навчальний заклад не готував спеціалістів у галузі роботи з аудіовізуальними документами. Тому надзвичайно важливим було впровадження у 1976 р. за ініціативи директора на кафедрі архівознавства Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка спецкурсу “Кінофотофоноархіви”.

35-річна діяльність Г. С. Пшеничного на чолі архіву була спрямована на розбудову інституції, залучення до роботи молодих фахівців і мала показові результати як у сфері зміцнення матеріально-технічної його бази, впровадження нових технологій зберігання архівних документів, розвитку сфери використання інформації аудіовізуальних документів.

Після виходу на пенсію Г. С. Пшеничний до кінця життя продовжував працювати в архіві, залишаючись його серцем і душею, власним прикладом надихаючи на самовіддану працю своїх колег.

¹ ЦДАВО України, ф. 14, оп. 2, спр. 115, арк. 29.

² Там само, оп. 1, спр. 2432, арк. 2.

³ ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного. Звіт про роботу ЦФКА за 1945 р. – Оп. 1, спр. 7, арк. 2.

⁴ Там само. Акт обслідування роботи архіву від 16 листопада 1946 р. – Оп. 1, спр. 10, арк. 2.

⁵ Там само. Дело № 7. Переписка по использованию документальных материалов по кинофотоотделу (02.12.43 – 20.12.45)

⁶ Там само. Звіт про роботу архіву у 1946 р. – Оп. 1, спр. 9, арк. 19.

⁷ Там само, од. обл. 0-58651.

⁸ *Палієнко М. Г.* Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій). – К.: Темпора, 2008. – С. 349.

⁹ *Топішко Н.* Опис фотоальбомів з празького Музею визвольної боротьби України, що зберігаються в Центральному державному кінофотофоноархіві України // *Генеза*. – 1995. – № 1 (3). – С. 144–146.

¹⁰ ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного. План і звіт про роботу ЦФКА за 1948 р. – Оп. 1, спр. 21, арк. 2.

¹¹ *Пшеничний Г. С.* Джерела комплектування Центрального державного архіву кіно-фото-фонодокументів УРСР кінодокументами // *Науково-інформаційний бюлетень*. – 1962. – № 6. – С. 18.

- ¹² Базанова Олена Миколаївна (1925–1998) – історик-архівіст. У 1978–1984 рр. – директор ЦДКФФД УРСР.
- ¹³ Базанова О. М. ЦДКФФА України: події і люди // Архіви України. – 1998. – 1–6. – С. 75–76.
- ¹⁴ Пшеничний Г. Джерела комплектування... – С. 17.
- ¹⁵ ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного. Акт обслідування стану і роботи архіву 1950 р. – Оп. 1, спр., 32. арк.2.
- ¹⁶ Там само, спр. 137, арк. 3.
- ¹⁷ Базанова О. М. ЦДКФФА України: події... – С. 77.
- ¹⁸ Пшеничний Г. Досягнення Центрального фото-фоно-кіноархіву // Науково-інформаційний бюлетень. – 1948. – № 2. – С. 21.
- ¹⁹ Інформація про участь ЦДАКФФД УРСР у підготовці “Історії міст і сіл Української РСР” – Київ, 1971. – 2 с. ДІФ ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, № 1019.
- ²⁰ Пшеничний Г. Досягнення... – С. 18–22.
- ²¹ Пшеничний Г. Из опыта подготовки выставок документальных материалов Центральным государственным архивом кино-фото-фоно-документов УССР // Науково-інформаційний бюлетень. – 1956. – № 2–3. – С. 78–84.
- ²² Пшеничний Г. С. Из опыта подготовки выставок документальных материалов Центральным государственным архивом кинофотофонодокументов УССР. Доклад на кустовом совещании во Львове в апреле 1956 г. – ЦГА КФФДУ УССР – 1956 – 11 с. ДІФ ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, № 1137.
- ²³ Пшеничний Г. Улучшить контроль за фотоархивами учреждений // Архіви України. – 1953. – № 1. – С. 12–15; Він же. Г. Джерела комплектування... – С. 12–18; Він же. Пшеничний Г. Выступление на совещании ЦАУ по вопросам комплектования и обеспечения сохранности кинофотофонодокументов в г. Москве – К.: ЦГКФФА УССР, 1956. – 17 с., СИФ № 1127; Пшеничний Г. До питання комплектування державних архівів УРСР кінофотофонодокументами // Третя респ. наук. конф. з архівознавства та ін. спец. іст. дисциплін. – К., 1968. – С. 125–141.

T. YEMELJANOVA

This man was a quite lucky in his life (Commemorating the 95-th anniversary of G. S. Pshenichny)

The article is dedicated to Gordey Pshenichny – the well known Ukrainian archivist, one of the founders and the long-term leader of the Central State Film, Photo and Sound Archive of Ukraine.